

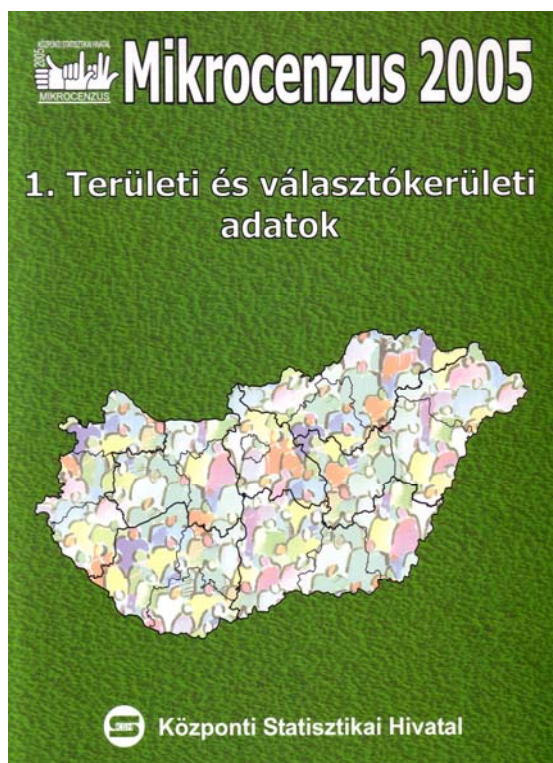
Sajtótájékoztató a TERÜLETI ÉS VÁLASZTÓKERÜLETI ADATOK megjelenéséről 2005. október 25.

A Központi Statisztikai Hivatal 2005. április 1-21. között a 2004. évi CXXI. törvény alapján az ország népességének és lakásállományának 2%-ára kiterjedően az ország történetének 6. kis népszámlálását hajtotta végre. A mikrocenzus célja a népesség személyi, családi és lakásviszonyainak képviseleti minta alapján történő felmérése volt. A feladat végrehajtására az ezévi költségvetési törvényben 560 millió Ft-ot biztosítottak.

A kis népszámláláshoz kapcsolódóan - a korábbi gyakorlattal megegyezően - a lakások egy részében önkéntes adatszolgáltatáson alapuló kiegészítő felvételekre is sor került. E felvételek a hazai adatigények mellett az Európai Unió Statisztikai Hivatalának nemzetközi összehasonlító vizsgálati programjához is kapcsolódnak. A kiegészítő felvételek költségeihez az Európai Unió és az Informatikai és Hírközlési Minisztérium is hozzájárult. Együttes végrehajtásuk kevesebb költségráfordítást igényelt, mint az önálló felvételek sorozata. Az alap- és a kapcsolódó felvételek egyidejű végrehajtása az erőforrások, így a költségvetési támogatás gazdaságos, takarékos felhasználásával és - az egyes felvételek összekapcsolhatóságának köszönhetően - az információk bővülésének előnyével járt.

Az összeírás során 71 ezer lakásban 190 ezer személy népszámlálási típusú adatait vettük fel, közöttük 15 ezer lakásban a háztartásnak és az abban élő 32 ezer személynek jövedelméről, illetve 8 ezer háztartás információ- és kommunikációtechnikai eszközellátottságáról, jellemzőiről, valamint 7 ezer háztartásban a szegénységről és a társadalmi kirekesztődésről gyűjtöttünk információt. Az összességében csaknem 300 ezer kérdőív adatai két hónap alatt kerültek számítógépre, az adatok feldolgozása júliusban kezdődhetett meg. Az első kérdőív kitöltésétől a most megjelenő, népszámlálási típusú adatokat bemutató kötet nyomdába adásáig hét hónap telt el. A kiadványt minél szélesebb érdeklődő és felhasználói körhöz kívánjuk eljuttatni, ezért azt a nyomdai megjelenés mellett a Központi Statisztikai Hivatal internetes portálján (www.ksh.hu) **mikrocenzus** menüpont alatt magyar és angol nyelven mindenki számára ingyenesen hozzáférhetővé tesszük.

Néhány fontosabb információ a mikrocenzus most megjelenő adataiból

A kiadványban található adatok a 2005. évi mikrocenzus alapfelvételéből származnak. Az összesítések és az arányszámok az ország, a hét régió, a főváros és a 19 megye, valamint a 176 országgyűlési egyéni választókerület főbb jellemzőit mutatják be. A közigazgatási egységek területe a kis népszámlálás eszmei időpontjában fennálló beosztásnak felel meg. Az adatok választókerületekhez rendelése az országgyűlési egyéni és területi választókerületekről szóló - többször módosított - 2/1990.(I.11.)MT rendeletben foglaltaknak megfelelően történt.

A most megjelenő kiadvány fogalmi rendszerében megegyezik a 2001. évi népszámláláséval. A változások vizsgálatára, értékelésére, elemzésére jól használhatóak a 2001. évi népszámlálás kötet sorozatában közzétett, illetve a KSH internetes portálján (www.ksh.hu) népszámlálás menüpont alatt ingyenesen elérhető információk.

A kötet táblázatai a kis népszámlálás alapján, a reprezentatív minta adatainak teljeskörűsítésével készültek. A különböző területi egységek jellemzőinek összehasonlítására, egy-egy területi egység adataiban bekövetkezett változások vizsgálatára elsősorban az arányszámokat, strukturális jellemzőket, számított mutatókat javasoljuk.

A következőkben elsősorban országos jellemzőket ismertetünk, némelyiket összehasonlítva a legutóbbi népszámlálásból származó információval. A területi változások érzékeltetéséhez néhány esetben regionális vagy megyei adatokra is hivatkozunk, azonban a kötet legnagyobb részét kitevő választókerületi adatok, mutatók értékelését az adatok iránt érdeklődőre bízunk.

Demográfia, iskolázottság

- ✓ Az ország lakossága 2005. április 1-jén 10 millió 90 ezer fő volt, ami a legutóbbi népszámláláshoz képest 1,1 százalékos csökkenést jelent. Az elmúlt négy évben - Pest megye kivételével - minden megyében és Budapesten is csökkent a népességszám. Budapest esetében a csökkenés közel öt százalékos.
- ✓ 2001 óta tovább folytatódott a születések számának csökkenése, valamint a népesség öregedése. A korösszetétel eltolódása főként a nőknél figyelhető meg, akiknek több mint fele 40 éves vagy idősebb.
- ✓ A termékenységi mutatónak a korábbi évtizedekben tapasztalt nagymértékű csökkenése az új évezred elejére lényegében megállt. A száz házas nőre jutó gyermekek száma 2001-ben és 2005-ben is 187 volt.
- ✓ Hosszabb ideje érvényesülő tendencia a házas családi állapotúak arányának csökkenése, miközben tovább emelkedik az élettársi kapcsolatban élők száma. A fiatalok növekvő hányada választja a párkapcsolatnak ezt a formáját.
- ✓ A népesség iskolázottsági szintje az elmúlt évtizedekben, így a 2001. évi népszámlálást követően is folyamatosan emelkedett. Az általános iskola 8. évfolyamának megfelelő, vagy annál magasabb szintű az iskolai végzettsége a 15 éves és idősebb népesség több mint kilenctizedének. A 18 éves és idősebb népesség körében a legalább középiskolai érettségivel rendelkezők aránya az 1990-es 29 százalékról 43 százalékra emelkedett. Ugyanezen időszak alatt másfélszeresére, 10 százalékról 15 százalékra emelkedett az egyetemi, főiskolai végzettségűek aránya a 25 éves és idősebbek között.

Foglalkoztatottság, munkanélküliség

- ✓ A gazdasági aktivitás strukturális átrendeződése az 1990-es évtizedben a társadalmi és gazdasági átalakulás egyik kísérőjelensége volt. A foglalkoztatottak aránya a teljes népességen belül 1980-ban 47 százalék, 1990-ben 44 százalék, 2001-ben pedig 36 százalék volt. A kis népszámlálás adatai szerint a foglalkoztatottságban 2001 óta enyhe javulás következett be: a mutató 38 százalékra emelkedett.
- ✓ A gazdasági aktivitás átrendeződésével összefüggésben változott a munkanélküliek száma és népességen belüli aránya is. Az 1990-es évtized első éveiben arányuk rohamosan emelkedett, majd az évtized közepétől némi-

leg csökkent. A népszámlálás óta a munkanélküliek aránya kisebb (0,5 százalékpontos) emelkedést mutat.

A munkanélküliség adatai az előző népszámláláshoz viszonyítva a hivatal folyamatos munkaerő-felmérésének adataival azonos tendenciát jeleznek. A nemzetközi összehasonlítás alapjául szolgáló munkaerő-felmérés munkanélküliségi adatait azonban mind a népszámlálás, mind a mikrocenzus munkanélküliségi adatai meghaladják. Az Európai Unió tagországainak többségénél hasonló eredményt mutat a kétféle adatforrás összehasonlítása. A mai tagországok közül 20-ban mutatott ki a 2000 körüli népszámlálás magasabb munkanélküliséget, mint az ugyanarra az időszakra vonatkozó munkaerő-felmérés.

Az eltérésnek felvételtechnikai okai vannak. A munkanélküliség mérése minden országban - a népszámlálás és a munkaerő-felmérés során egyaránt - a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal (ILO) ajánlásai alapján történik. Amíg azonban a munkaerő-felmérés kérdőívén több kiegészítő és kontrollkérdés is segíti az ajánlás következetes érvényesítését, ezek alkalmazására a jóval összetettebb felvételi programmal lebonyolított népszámlálási típusú felvételek során területi és időkorlátok miatt nincs lehetőség. A népszámlálási típusú felvételek munkanélküliségi adata a tapasztalatok szerint a munkaerő-felmérésből származó, a megkérdezettek szubjektív megítélésén (önbesorolásán) alapuló munkanélküliségi adathoz áll közelebb.

- ✓ A foglalkoztatottak összevont nemzetgazdasági ágak (primer, szekunder és terciér szféra) szerinti összetételének 2001 óta bekövetkezett változása továbbra is a szolgáltatási jellegű ágak súlyának folyamatos növekedését mutatja. Elmondható, hogy a gazdaság szerkezete tekintetében Magyarország fokozatosan közeledik az Európai Unió gazdaságilag kifejezetten fejlettnek tekintett tagállamaihoz.
- ✓ Hasonló a tendencia a foglalkozási összetétel változását illetően: a szellemi foglalkozásúak - közülük is a magasabb képzettséget igénylő munkakört betöltők - aránya tovább növekedett, a fizikai jellegű, különösen a mezőgazdasági tevékenységet végzőké pedig csökkent.
- ✓ A foglalkoztatottság és a munkanélküliség alakulásában az ország egyes régiói között jelentős különbség mutatkozik. A 2005. évi mikrocenzus adatai szerint a legkedvezőbb a foglalkoztatottsági arány - főleg Budapestnek köszönhetően - Közép-Magyarországon, kedvező még a Nyugat- és Közép-Du-

nántúlra jellemző mutató is. Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön a legrosszabb a foglalkoztatottsági arány.

- ✓ A munkanélküliség viszonylag alacsony azokban a régiókban, ahol a foglalkoztatottság színvonala az átlagot meghaladja. Ez vonatkozik elsősorban Közép-Magyarországra, Nyugat- és Közép-Dunántúlra. Az északkeleti térség (Észak-Magyarország, Észak-Alföld) hátrányos helyzetét viszont nemcsak az alacsony foglalkoztatási szint, hanem a magas arányú munkanélküliség is mutatja.

Háztartás, család

- ✓ A népszámlálás óta eltelt négy évben a háztartások száma az egyszemélyes háztartások számának emelkedése következtében 139 ezerrel nőtt, miközben a családot magukba foglaló háztartások száma némileg tovább csökkent.
- ✓ Folytatódott a háztartások elaprózódása. Száz háztartásból a 2001. évi 26-tal szemben a mikrocenzus idején 29-ben élt egyetlen személy. Így 2005 elején minden nyolcadik, míg 2001-ben minden tizedik személy alkotott egyedül háztartást.
- ✓ A családok számának és összetételének alakulása a korábbi időszakok változásait követi. 2001 óta tovább csökkent a családok, ezen belül a házaspár alkotta családok száma és aránya.
- ✓ Az élettársi közösségben élő párok száma 77 ezerrel nőtt, megközelíti a 349 ezret. Ma már minden nyolcadik család élettársi kapcsolaton alapul. Az egyszülős családok száma 477 ezer, alig nőtt 2001 óta.

Lakás

- ✓ Az ország lakásállománya 4 millió 173 ezer, ebből 3 millió 937 ezer lakás lakott. Mind az összes, mind a lakott lakások száma közel 3 százalékkal haladja meg a 2001. évi népszámlálás adatát.
- ✓ A lakott lakások számának 214 ezres növekedésével szemben a lakásban lakók száma 58 ezerrel csökkent, ennek köszönhetően a laksűrűségi mutató (azaz a száz lakott lakásra jutó lakók száma) 267-ről 251-re javult.
- ✓ A lakásállomány egyötöde a fővárosban, csaknem fele városokban, közel egyharmada községekben található.

- ✓ A lakott lakások szobaszám szerinti összetétele 2001 óta alig változott, de ebben az időszakban is érvényesült a nagyobb, többszobás lakások arányának enyhe növekedési tendenciája. Bár a kisebb (egy- és kétszobás) lakások száma és aránya is csökkent, változatlanul a kétszobás lakások csoportja a legnagyobb (40 százalék). A szobaszám szerinti mutató magasabb szobaszámú lakások irányába történő elmozdulásának köszönhetően a háromszobás lakások aránya csaknem eléri az egyharmadot, az ennél nagyobbak részese-
dése - másfél százalékponttal növekedve - meghaladja a 16 százalékot.
- ✓ A lakott lakások átlagos alapterülete 78 m^2 , 3 m^2 -rel nagyobb, mint 2001-ben. Az alapterület növekedése és a lakók számának csökkenése együttes hatásaként az egy lakóra jutó lakás-alapterület ettől némileg többel emelkedett.
- ✓ A lakások tulajdonviszonyainak átrendeződése 2001-re gyakorlatilag befejeződött, azóta számottevő változás nem történt.
- ✓ A lakott lakások felszereltségi mutatói általában kismértékű fejlődést mutatnak a népszámlálás óta. A csatornával, illetve a gázzal ellátott lakások aránya alig változott, azonban növekedett a közműhálózati ellátásba kötött lakások aránya a házi csatornába kötött, illetve a palackos gázzal ellátott lakások arányának rovására. Ez a lakások felszereltségében jelentős minőségi javulást eredményezett. A közcsatornába kötött lakások aránya 10, a hálózati gázzal ellátottaké 5 százalékponttal nőtt.
- ✓ Összességében javult a komfortossági mutató. Legnagyobb mértékben, 4 százalékponttal az összkomfortos lakások aránya nőtt, míg a félkomfortos és annál alacsonyabb színvonalú lakások arányában 1-3 százalékpontos csökkenés következett be.